

ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਸ਼ਿਪਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ : -

(i) ਵੇਰਾ ਅਭਾਸਭਾਈ ਅਲੀਮਹੋਮਦ ਬਨਾਮ ਹਾਜੀ ਗੁਲਾਮਨਾਦੀ ਹਾਜੀ ਸਫੀਭਾਈ, (11) ਸੁਪਰਾ.

(ii) ਮੰਗੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸੁਗਨ ਚੰਦ ਰਾਠੀ, (12) ਸੁਪਰਾ.

(iii) ਮਨੁਜੋਦਰ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਪੂਰਨੇਦੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਏ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (13) (ਸੁਪਰਾ)।

(21) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਸਰਸ ਰਾਵਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਜੀ. ਰਾਮਾ ਚੰਦਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ; (19) ਸੁਪਰਾ ਅਤੇ ਪੁਵਾਡਾ ਵੈਕਟੋਸਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਚਿਦਾਮਨਾ ਵੈਕਟ ਰਮਣ; (20) ਸੁਪਰਾ; ਭਈਆ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਤੋਂ ਹੁਣ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀ - ਮੂਲ ਰਾਜ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰ. ਜਯੂਆ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਰਕਸ (22); ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਚ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਵਾਡਾ ਵੈਕਟੋਸਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਚਿਦਾਮਨਾ ਵੈਕਟ ਰਮਣ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਤਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਵਰਦੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧੂਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; (21) (ਸੁਪਰਾ)। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਾਗਤ

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਪੁੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

ਐੱਸਐੱਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਐੱਸਐੱਸ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਐੱਸਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.ਜੇ.

ਅਯੋਧਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਪਤਨੀ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਅਯੋਧਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ੍ਰੀ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, -

ਜਵਾਬਦੇਹ

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 418 ਆਫ 1975

19 ਨਵੰਬਰ 1976

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XXV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 9- ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ - ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(22) ਸੀਡੀ 355/76 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 3 ਨਵੰਬਰ 1976 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ - ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਸਦੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ - ਪਤੀ ਦੀ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ - ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਕਰੀਆ ਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇ।) ਪਤਨੀ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ — “ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ” — ਦਾ ਅਰਥ — ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ — ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਪਤੀ — ਕੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਦਾ ਹੈ — ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਸਾ ਘਰ—ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ।

ਡਬਲਯੂ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਤਨੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਛੱਤ ਹੇਠ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਪਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਵਾਹਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ-ਖਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਫੌਰੀ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ 'ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ' ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਛੱਤ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਤੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਕਿੱਥੇ ਨੌਕਰੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ.

(ਪੰ: ੪੪)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦੀ ਇਕਪਾਸੜ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਜਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੱਕ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੋਈ ਘੱਟ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਵਿਵਸਥਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਲਾਭ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਦੁਆਲੇ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਬੰਧਨ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਅਨਿਯਮਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤਵਾਂ ਦੇ ਬੰਡਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ

ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੰਸਰ ਟਿਅਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ

ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਘ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੰਸਰਟੀਅਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਸੀਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੰਥ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਪਤੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਐਂਗਲੋ-ਅਮਰੀਕਨ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਸਰਟੀਅਮ ਕੀ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਾਬਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਤੋਂ ਕਢਵਾਉਣਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੰਸਰਟੀਅਮ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਨੁਕਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ।

(ਪਾਰਾ 6, 7, 9 ਅਤੇ 10)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਘੱਟ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਿਰਫ ਤੱਥ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਕੰਮਕਾਜੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਟਰੀਮੋਨਿਆਲ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨੌਕਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਥੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਇੱਕਤਰਫਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪੋਟੈਂਟ ਦੀ ਆਪਸੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਲਈ.

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਪਤੀ

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of
Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਆਰਾਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀ ਤਾਲ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨੇਕ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪਾਰਾ 11, 13, 14 ਅਤੇ 15)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤ ਉਹ ਸੱਚਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਤੀ 'ਤੇ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਥੋਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਉਥੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ।

(ਪਾਰਾ 26 ਅਤੇ 31)।

ਤੀਰਥ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ।

1975 ਰੈਵੇਨਿਊ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 512 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਵੀਨਾਬੇਨ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ਭਾਈ ਤ੍ਰਿਭੋਵਨ ਆਰੀਆ,

ਏਆਈਆਰ 1975 ਗੁਜਰਾਤ 69 ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ।

ਐੱਨ.ਆਰ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਐੱਨ. ਪਨਲਕਸ਼ਮੀ।

ਏਆਈਆਰ 1975 ਮਦਰਾਸ 331 ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਪੀ. ਗੋਇਲ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 23 ਮਾਰਚ, 1976 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਸਿੱਧੂ, ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਪੀ. ਗੋਇਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 19 ਨਵੰਬਰ, 1976 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ, ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ FAO ਨੰ. 32-M 1973 (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਬਨਾਮ ਅਯੁੱਧਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼) ਵਿੱਚ 2 ਮਈ, 1975 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਬਨਾਮ ਅਯੁੱਧਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼) ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ,

ਅਧੀਨ ਜੱਜ 1st ਕਲਾਸ, ਫਿਲੌਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 5 ਫਰਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਦਾਅਵਾ : ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ।

ਐਚ ਐਲ ਸਰੀਨ, ਐਮ ਐਲ ਸਰੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲ ਲਾਂਟ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਏ.ਐਨ. ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਵਿਨੋ ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਐਸਕੇ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.

(1) ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਲਾਅ ਪਤਨੀ ਦੀ ਇਕਪਾਸੜ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਇਕ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਕਲਪ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਦੋ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਤਤਕਾਲੀ ਅਣ-ਸੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਮੁੱਦਾ ਸੀ, ਦੂਜਾ, ਕੀ ਇੱਕ ਪਤਨੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ? ਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੰਗ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ? ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਮਤਭੇਦ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (1976 ਦਾ ਸੋਧ ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਹੁਣ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of
Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੂਲ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-

"ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਹਟਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਬਹਾਨਾ ਹੈ, ਵਾਜਬ ਬਹਾਨਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਹਟ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਗੋਰਡੀਅਨ ਗੰਢ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕੋ ਇਕ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜਿਊਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਤੀ ਦਾ ਵਿਆਹ 29 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਨਿਵਾਸੀ ਅਜੋਧਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ - ਤਹਿਸੀਲ ਫਿਲੌਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੈਂਟਲ ਪਿੰਡ ਬਿਲਗਾ ਵਿਖੇ ਅਪੀਲ ਲੈਟ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਪੈਂਡੈਂਟ। ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਹ 8 ਤੋਂ 9 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤੀ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਦਲੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪਿੰਡ ਬਿਲਗਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ■ ਸਤੰਬਰ, 1971 ਵਿੱਚ 3 ਜਾਂ 4 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਸਪੈੱਲ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਜੋੜਾ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜੋਧਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 4 ਨਵੰਬਰ, 1971 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 5 ਫਰਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਇੱਕ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਤੀਰਥ ਕੌਰ V/ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, (1), ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਫ਼ੈਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ

(1) ਏਆਈਆਰ 1964 ਪੁਨ. 28.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ 2 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਤੀਰਥ ਕਾਵਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ), ਪਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੀਰਥ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (2)।

(4) ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਫਰਮ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਤੀ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ 1971 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ, ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਲੱਖ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਡੋਲਤਾ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪਰਤਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ।

(5) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਤੀ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮਕਾਜੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰੋ ਉਹ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ (ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ) ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ-

“* * * ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੇਵਾ ਨਾ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ.....

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੁੰ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ: -

“ਉਹ * * ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੇਵਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈਟ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ.....

(2) 1975 ਈ.ਵੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਈਪੋਰਟਰ 512.

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬਿਲਗਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਪਹੁੰਚ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਅੱਸੀ ਮੀਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੂਰੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵਿਵਹਾਰਕ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਅਨੁਸਾਰ ਪਤਨੀ ਜੇਕਰ ਇਸ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੇਰੀ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ, ਇੱਥੇ ਸਿੱਧਾ ਮਸਲਾ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਜਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੱਕ, ਪਤਨੀ ਦੇ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਕਪਾਸੜ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(7) ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੋਈ ਘੱਟ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਪ੍ਰਤੀ-ਦਿਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਕਸਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਲਾਭ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਤੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਪਰਤਦਾ ਹੈ। . ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਨੀ ਇੰਨੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਇੱਛੁਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੱਖਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਤਨੀ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ।

(8) ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਜਾਂਚਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ।

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

।

ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੁਰਾਤਨ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਥੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ - ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਭਰਪੂਰ ਹੈ

(9) ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਦੁਆਲੇ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਬੰਧਨ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤਵਾਂ ਦਾ ਬੰਡਲ ਜੋ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੰਨੀ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਪਰਿਵਰਤਨਯੋਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਮੈਰੀਮਨ ਨੇ ਲੇਨ ਬਨਾਮ ਲੇਨ (3) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

"ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਮੈਰੀਵੇਲ, ਪੀ-, ਨੇ ਪੁਲਫੋਰਡ ਬਨਾਮ ਪੁਲਫੋਰਡ (4) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਜਾੜਾ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਹਾਂਗਾ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਦ. ਘਰ!' "

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ "ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ" ਜਿਸਦਾ ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਮੈਰੀਮਨ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ।

(10) ਇਹ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਰੋਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਘ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕੋਈ ਸਟੀਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

(3) 1951 ਪੰਨਾ 284.

4 (1) 1923 ਪੰਨਾ 18, 21.

ਬੈਸਟ ਬਨਾਮ ਸੈਮੂਅਲ ਫੌਕਸ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ (5): -

"ਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੂਲ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਧ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿੱਥੋਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਜਾਂ ਮੱਧ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਇੱਕ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਇੱਕ ਨਾਮ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ।

ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਸੀਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੰਥ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਪਤੀ ਦਾ ਸਾਥ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਪਤੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਪਤਨੀ ਦਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੱਛਮੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪੰਨਾ 402 'ਤੇ 41 CJS ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਬਿਆਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਭਰਪੂਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ, ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ:-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਜ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੇ ਆਰਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਿਆਰ, ਸਹਾਇਤਾ, ਸਹਾਇਤਾ, ਸਾਥੀ, ਆਰਾਮ, ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ; ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਿਆਰ; ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਾਥੀ ਜਹਾਜ਼; ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ; ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ; ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ; ਪਤਨੀ ਦਾ

(5) (1952) ਟੇਲ ਏਰ 394.

ਪਿਆਰ, ਸਮਾਜ, ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ; ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਿਆਰ, ਸਮਾਜ, ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ; ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਪਿਆਰ, ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ। ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ।

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

।

ਜਦੋਂ ਕਿ 'ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਾਜ, ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਜਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਦਾ ਅਨੰਦ, ਹਮਦਰਦੀ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਘਰੇਲੂ ਖੁਸ਼ੀ, ਇੱਕੋ "ਰਹਿਣ" ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਰਾਮ, ਇੱਕੋ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਖਾਣਾ ਖਾਣਾ, ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਤੋਂ ਕਢਵਾਉਣ ਨਾਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਨੁਕਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ 'ਤੇ ਹੈ। ਮਸਲਾ, ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਤਨੀ (ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ) ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਤੋਂ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਪਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ।

(11) ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ? ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਾਂਝੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਬਿਨਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਕਿ (ਉਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਦੀ ਕੋਈ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਛੋਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ

ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਵਿਵਹਾਰਕ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(12) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੀਆਂ - ਆਪਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ।

(13) ਦੂਜੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ? ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਾਤ, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਸ਼ਰਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਥਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। .

(14) ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨੌਕਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਇੱਕਤਰਫਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਕਢਵਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਕੋਠੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਆਪਸੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋ ਸਧਾਰਨ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਤੀ ਨੂੰ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਧੱਕਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ- ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ.

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਹਟਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਨਾਹ ਲੈ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਪਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। . ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਹਟਣ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਜੇ ਕਿ ਵਿਵਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਹਟਣ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ।

(17) ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਤਨੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਤੋਂ ਹਟਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਜੇਕੋ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉੱਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ~ ਪਤਨੀ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ- ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਘਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੁਆਗਤ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੰਮਕਾਜੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਪਸੰਦ.

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

(18) ਇਹ ਮਸਲਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ ਹੋਮ ਤੋਂ ਇਕਪਾਸੜ ਕਢਵਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ ਹੋਮ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਕਿੱਥੋਂ ਹੋਣਾ ਹੈ।

(19) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਮਸਲਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਕਿ ਲਗਭਗ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸਭਿਅਕ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਤੀ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਤਨੀ ਨੂੰ, ਬਲਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬੋਝ ਬੋਧਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਾਮਦਾਇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਇਹ ਕਾਰਕ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਘਰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵਿਜੇਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਸਕੇ।

(20) ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਾਂਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਨੀ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤੀ. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਵੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਬੋਨਾ ਫੇਡਜ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਪਤੀ ਦਾ ਬੋਝ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬੋਝ ਕਰਨਾ ਅਣਚਾਹੇ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਪੇਸ਼, (6) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ -

"ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨਿਵਾਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ

ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਿਵਾਸ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਲਾਲਚ ਜਾਂ ਲਾਲਚ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਆਰਾਮ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ।”

ਪੰਨਾ 399 'ਤੇ 41 CJS ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੈ-

ਮੈਟਰੀ ਮੋਨੀਅਲ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ , ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਨੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਤੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇ। ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵਾਸ ਬਦਲਣ 'ਤੇ, ਪਤਨੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਵੇਂ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇ।

ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ। ਮਾਨਸੋ ਬਨਾਮ ਮੈਨਸੋ, (7) ਵਿਚ ਹੇਠ ਕੋਲਿਨਸ ਜੇ. ਦੇ ਭਾਰੂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

“ਉਸਨੇ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਮੁਕਾਮ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਪਤਨੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਘਰ ਕਿੱਥੋਂ ਹੈ। ਹੋਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਘਰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਰਦ ਭਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ. ਜੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਹ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਛੱਡ ਰਹੀ ਹੈ।”

(21) ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠ ਕੋਲਿਨਸ ਜੇ. ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਨਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ

(7) 1940 (2) ਸਾਰੇ. ELR 424.

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

ਡਨ ਬਨਾਮ ਡਨ, (8) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡੇਨਿੰਗ ਐਲਜੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉਲਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ :

“ਮੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਕਿੱਥੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹੀ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਨੀ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੋਝ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ; ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਹੇਨ ਕੋਲਿਨਸ ਜੇਨ ਮਾਨਸੇ ਬਨਾਮ ਮਾਨਸੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਧਾਰਨ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਹਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਕਿੱਥੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੋਤੇ ਦੁਆਰਾ, ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਥੋਪ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਸਟਿੰਗ ਵੋਟ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਤਾਉਣ, ਨਾ ਕਿ ਅਲੱਗ।

ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ, ਮੈਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਓਏ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਅੰਤਮ ਚੋਣ ਉਸ ਪਤੀ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਦਾ ਬੋਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਘਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਚੁਅਲ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਉਹ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇ। ਡੇਨਿੰਗ ਐਲਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੋ ਪੋਜੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

(22) ਏਨਹੇਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ) 11 ਕੋਲਿਨਸ ਜੇ. ਮਾਨਸੇ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡੇਨਿੰਗ ਐਲਜੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਈ-ਪਾਸ ਕੀਤਾ

■ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਹੇਠ ਕੋਲਿਨਸ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਹੇਠ ਕੋਲਿਨਸ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਿੱਟਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ .gloss ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਸੰਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

(23) *ਡਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਡੇਨਿੰਗ ਐਲਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਬਕਨਿਲ ਐਲਜੇ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਦੂਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਪਿਲਚਰ ਜੇ. ਨੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਮੱਤਭੇਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਸਟਿੰਗ ਵੋਟ. ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਅਨਾਦਰ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸੰਭਵ ਬੋਝ ਹੇਠ ਪਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਉਸਦੀ ਪਸੰਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਬੋਝ ਅਤੇ ਲਾਭ, ਇਸ ਲਈ, ਇਕੱਠੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(24) *ਡਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਤਰਕ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨੋਂ ਧਿਰਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਪਤੀ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੈਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਹਨ। ਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬਤਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਉੱਤੇ ਛੱਡਣਾ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੂਰਵ-ਲੋੜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਥਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of
Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਇੰਨੀ ਪਤਲੀ ਰੇਖਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਬੋਝ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਜੱਜ ਦੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਈ ਵਾਰ ਇੰਨੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੇਰੀਏਬਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਕਹਿਣਾ ਜਾਂ ਫਿਰ

ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਡੇਨਿੰਗ ਐਲਜੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਪਤਨੀ ਬੋਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਨਬੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਪਤਨੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਨ ਯੋਗ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਉਹ ਗੈਰ- ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਹ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਜਾਪਦਾ ਹੈ? ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਲਚਰ ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕਾਸਟਿੰਗ ਵੋਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਸਟਿੰਗ ਵੋਟ ਉਸ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਬੋਝ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਪਰੀਖਿਆ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਕੋਮਲਤਾ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਛੱਡਣਾ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਲਟਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਜੇ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਡੇਨਿੰਗ ਐਲ. ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ

ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਯਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਦੇਵੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(25) ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਡੇਨਿੰਗ ਐਲਜੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਵਾਲਟਰ ਬਨਾਮ ਵਾਲਟਰ (9) ਵਿੱਚ ਵਿਲਮਰ ਜੇ . ਨੇ ਡਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡੇਨਿੰਗ ਐਲਜੇ ਨੂੰ ਹੋਸੇਗੁਡ ਬਨਾਮ ਹੋਸੇਗੁਡ, (10) ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਾਜਬ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਵਜ਼ਨ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ। ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ , ਹੋਸੇਗੁਡ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਡੇਨਿੰਗ ਐਲਜੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸਿਮਪਸਨ ਬਨਾਮ ਸਿਮਪਸਨ, (11) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਮੇਰੀਮਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਇਸ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ।

(26) ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਾਂਗਾ ਕਿ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ, ਪਤੀ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਹ 'ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਥਾਨ' ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ,

(27) ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਇੱਥੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਇੱਕ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ

- (9) (1949) 65 TLR 680.
- (10) (1950) 66 TLR 735.
- (11) 1951 (1) ਏ.ਈ.ਐਲ.ਆਰ., 955.

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of
Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

I

ਬੱਚੇ, ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਦੋਵੇਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 125(1) ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

“125(1)। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਂਭਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ-

- f) ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ, ਜਾਂ
- (b) ਉਸ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਾਂ
- (c) ਉਸ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਬੱਚਾ (ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ) ਜਿਸ ਨੇ ਮਹਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਅਜਿਹਾ ਬੱਚਾ, ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਾਂ
- (d) ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਅਜਿਹੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਮਾਸਿਕ ਦਰ 'ਤੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੱਤਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹੈ। ਅਤੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਭੱਤੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਕਤ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। , ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1898 ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਧਾਰਾ 488 ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ।

(28) Com! ਹੁਣ ਈਓਫੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“18(1)। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਤਨੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ, -

(ਏ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਿਆਗ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ;

(ਬੀ) *	*	*	*
(c) *		*	
(d) *	*	*	*
(e) *	*	*	
(f) *	*	*	
(ਜੀ) *	*	*	

ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦੀ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ਜਾਂ

(3) ਹਿੰਦੂ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

(29) thIncthe;(ਰੱਖਾ-ਰਖਾਅ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਦੁਬਾਰਾ ਅਟੱਲ ਹੈ: -

“(1) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਿੰਦੂ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ

ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

ਜਾਂ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਿਰਧ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਪੇ।

- (2) ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਤੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੱਚਾ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ।
- (3) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਬਿਰਧ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਧੀ ਜੋ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੈ, ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ।”

ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਵਾਰਸ (ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ) 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਥੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ, ਕੱਪੜਾ, ਰਿਹਾਇਸ਼, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਦਾ ਵੀ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਾਜਬ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਿਤਾ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਬੱਚਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਣਜਾਣ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

(30) ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੋਝਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਬਰਾਬਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹਨਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ, ਪਵਿੱਤਰ

ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਰਧ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਪਤਨੀ ਭਾਵੇਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(31) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਕਠਿਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

-ਮੈਂ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਪਤਨੀ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਫਿਰ, ਕੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਕਠੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਹਿੰਦੂ ਪਤੀ 'ਤੇ ਥੋਪਦਾ ਹੈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਸਹਿ-ਸਬੰਧਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਲਾਭ ਅਤੇ ਬੋਝ ਦਾ ਇੱਕਸੁਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਢਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੂ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਜੋਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਉਸਦੀ ਪਸੰਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹੇਗੀ।

(32) ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਾਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of
Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

।
ਅਧਿਕਾਰਤ ਗ੍ਰੰਥ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੈਰੇ 442 ਅਤੇ 555 ਵਿੱਚ
ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ: -

“442 ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਰਤੱਵਾਂ।—(1) ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਜੋ ਪਤਨੀ ਨੂੰ
ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਚਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਪਿੰਡ
ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ
ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪਤੀ
ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ
ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

“555. ਵੱਖਰਾ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ। -(1) ਪਤਨੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹਿਲਾ ਫਰਜ਼
ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਛੱਤ ਅਤੇ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦੀ
ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ, ਉਸਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ
ਆਪਣੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ
ਕਰਕੇ, ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ।

(33) Thevabove t ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਸਟੇਟਮੈਂਟਬੋਫ] ਕਾਨੂੰਨ ਓ 31 ਇਸ ਲਈ
ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ
ਕੋਈ ਉਲਟ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ
ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਪਦਾਰਥ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਉਹ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ
ਉਹਨਾਂ ਖਾਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ
ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਪਤੀ ਅਤੇ
ਪਤਨੀ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਮ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦੂਰ ਤੋਂ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੈਧ
ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਕਿਸੇ
ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ

ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਜਾਂ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (12) ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੈਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਹ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਮਿਲਾਪ ਹੈ। ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਰਤੱਵਾਂ ਥੋਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇਣ, ਉਸਨੂੰ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ * ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਦਿਆਲੂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਪਤਨੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ।"

(34) ਹੁਣ, ਉਹ ਕੇਸ ਜੋ J ਸਾਰੇ "Jfours ਉੱਤੇ ltheKpresent onei of all" Jfours ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ b; y ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗਰੇਵਰ ਜੇ. ਤੀਰਥ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (1) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।
supra)

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਤੱਥ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਨ ਬਲਕਿ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ:-

"ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਤੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਲਵੇ।

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

।

ਉਹ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਉਣ ਦੁਆਰਾ। ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਤੀ ਦਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ **1975 RLR 512** ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਨਸੀਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਂਝਾ ਵਿਆਹ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ ਕਿ ਗਰੇਵਰ ਜੇ. ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ, ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੱਪ ਸੈੱਟ ਸੀ। ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਟੇਸਟਾਂ ਲਈ ਅਸਮਰਥਿਤ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। **T1** ਉਹ ਨਿਰਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤਰਕ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਈ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਬਲ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਫੋਗਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ / ਪਤਨੀ ਲਈ * ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ • ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਆਦਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਮ ਵਿਚਾਰ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ।

(35) ਹੁਣ **ਤੀਰਥ ਕੌਰ ਦੀ ਸੌਖ (ਸੁਪਰਾ I)** ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਰਥ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 1975 ਵਿੱਚ ਤੀਰਥ ਕੌਰ v ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਲਾਅ ਜਰਨਲ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। *ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (2)* (ਸੁਗਰਾ)। ਵਰਮਾ, ਜੇ., *ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦੀ ਪੀ ਸਿੰਘ, (13)* ਵਿੱਚ, *ਤੀਰਥ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ

ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।
ac ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

“ਇਹ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ, ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(1)6 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ *ਤੀਰਥ ਕੌਰ* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਗਰੋਵਰ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਹੈ।

(37) *ਗਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦ* ਬਨਾਮ *ਐਮ.ਐਸ.ਟੀ.* ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ *ਭਗਵਤੀ*, (14) ਨੇ *ਬਿਨਾਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ* ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। *ਤੀਰਥ ਕੌਰ* ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਗਵ ਜੇ.

“ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ,

(38) *ਵਯੂਰੂ ਪੋਥਰਾਜੂ* ਬਨਾਮ *ਵਯੂਰੂ ਰਾਧਾ*, (15) ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਰੈੱਡੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ: -

“ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਤਨੀ ਦਾ ਬੰਧਨ ਫਰਜ਼ ਹੈ

- (13) ਏਆਈਆਰ 1973 ਪੀ.ਬੀ. & Hry. 134.
- (14) AI.R 1966 ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 212.
- (15) ਏਆਈਆਰ 1965 ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 407

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of
Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇ।

s ਅਤੇ

ਸਿੱਟਾ ਕੌਢਿਆ-

^iil^ 1 @ #' ■' ' ' i

"ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਸਿਵਾਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਫਰਜ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰੇ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਵੀ ਹੈ, ਇਹ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹੈ।

ਆਈ

(39) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਵੀਨਾਬੇਨ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ਭਾਈ ਟ੍ਰਿਕੋਵਨ ਏਰੀਆ (16) ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਤੀ. ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਤੀ ਦਾ ਅਸਲ ਇਰਾਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਕਿਸੇ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਲਾਕ ਲੈਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦਾ ਰਵੱਈਆ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਕੇਸ ਦੇ ਕੋਰਟ ਤੱਥਾਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਜੇ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਮੂਲ ਭੁਲੇਖਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਹਾਰ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਤਿਆਗ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਹਾਨ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ. ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਿਆਗ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਤਿਆਗ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਬਹਾਨੇ ਦੇ ਸਿਰਫ ਹਟਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵੰਡ ਰੇਖਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਿਸ਼ਟਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਲੋੜ ਹੈ। ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਐਨੀਮਸ ਡੀਸਰੈਂਡੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਹਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਦੂਜਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਲਾਈਨ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਕ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

(40) ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਉਸ ਪਤਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਜਾਂ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਅਣਇੱਛਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਜਾਂ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਪੱਧਰ। ਸ਼ਾਇਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਸਿਰਫ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ-1 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੰਝ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਪਸੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹੈ। ਐਚਪੀਡਬਲਯੂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨਯੋਗ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ, ਇਸਲਈ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਪਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਯਾਮ ਅਤੇ ਆਕਾਰ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਮਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of
Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhawalia, J.)

ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕਲਮ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਬਚੇਗਾ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ?

~ , (41) ਐਨਆਰ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਐਨ. ਧਨਾਲਕਸ਼ਮੀ (17) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ, ਮਹਾਰਾਜਾ, ਜੇ. ਨੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ, ਮਦਰਾਸ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਬਦਲੀ ਕਰਵਾ ਲਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਘਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਗਿਰੀ ਦਾ ਇਹ ਤਬਾਦਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮਦਰਾਸ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਆਮਦਨ ਮਹਿਜ਼ 1000 ਰੁਪਏ ਸੀ। 200 ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਧੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਇਹ ਬੜੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਤਨੀ ਜਿਸ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਘਿਆੜਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਤੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੇ ਰਹਿਮ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ

ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਜੁੜਵਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਕਵਾਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਵਯੂਰੂ ਪੋਥੁਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਵਯੂਰੂ ਰਾਧਾ (14) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ।

ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਏਰੀਆਈ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕਰਾਂਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਬੇਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(42) ਸੰਖੇਪ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੈਂ ਐਂਗਲੋ-ਅਮਰੀਕਨ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਾਰੇ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ, ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਭੂਮੀਗਤ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਨਾਹ ਲੈ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੈਗਾਪੋਲਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਚੇ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਫਲੈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਉਹ ਘਰ ਬੁਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਣਗਿਣਤ ਆਪਸੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਪਾਸਤ ਕਢਵਾਉਣਾ ਇਸ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਪਸੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਘਰ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵੀ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਸੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਧੱਕਣ ਲਈ ਗਲਤ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(43) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਾ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੱਛਮੀ ਨਿਆਂ-ਇਕ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਪੱਛਮੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਨਕਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ, ਪੱਛਮੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਟੁੱਟਣ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪੱਛਮੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯਾਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਟੋਇਨਬੀ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਸੰਕੇਤ ਕਿਹਾ ਹੈ।

(44) ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਬੰਧਨ; ਜੇ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

ਉਸਦੀ ਛੱਤ ਹੇਠ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ, ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਫੌਰੀ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਛੱਤ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪਤਨੀ ਦੇ ਮਾਤਹਿਤ ਘਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ.

(45) ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇੱਥੇ ਫਰਜ਼ ਪਤਨੀ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਛੱਤ ਹੇਠਾਂ ਰਹੇ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸ ਦੇ ਸਹਿ- ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੱਕ, ਉਸ ਦੇ ਬਿਰਧ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਪੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਕਰਤਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(46) ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਮੈਂ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਉਹ ਪਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਮਈ ਬਿਆਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲਈ, ਬਲਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਬੋਝ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਉੱਚੀ ਵੇਦੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੋਰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸੰਕਲਪ ਵੱਲ ਖਿਸਕ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁਤਬੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਹੁਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ, ਤਲਾਕ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਾਹਤਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਆਧਾਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੇਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਣ ਜੋ ਅਣਚਾਹੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਿਆਰੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਮੀ ਬੰਧਨ ਹੋਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸੇ

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhwalia, J.)

ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣਾ (ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਜਾਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਵੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ. , ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਕਿ ਇਹ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਖ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

(47) 5€ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ 1the3 ਟੱਚ>ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ * ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇੱਥੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਤਬਾਦਲਾ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਪਤੀ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਪਿੰਡ ਬਿਲਗਾ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਪਤਨੀ ਨੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕੁਝ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਛੁਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਜਬ ਆਰਾਮ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਿਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਈ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਇੱਕਤਰਫਾ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਐਕਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਤੀ ਨੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ

(ਆਰ.ਐੱਸ. ਨਰੂਲਾ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਖੰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਬੇਰਹਿਮ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦੁਬਿਧਾ ਵਿੱਚ ਬੇਅੰਤ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਪੀਲ ਮੈਰਿਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

Kailash Wati, wife of Ayodhia Parkash v. Ayodhia Parkash, son of
Shri Lachhman Dass (S. S. Sandhawalia, J.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ
ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ
ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

-ਫੁੱਲ ਬੈਚ।

ਫੁਟਕਲ ਸਿਵਲ

ਆਰ.ਐੱਸ. ਨਰੂਲਾ ਸੀ.ਜੇ., ਓ. ਚਿਨਪਤ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋ, ਜੇ.ਜੇ.
ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਦਿ। - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 5849

2 ਦਸੰਬਰ 1976

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ (1911 ਦਾ 3) -ਸੈਕਸ਼ਨ 188 (ਈ) (ii)-ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ
"ਨਿਯਮ" - ਕੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਊਂਸਪਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਵਪਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ
ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 188 (ਈ) (ii) ਵਿੱਚ
"ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਊਂਸਪਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਕੁਝ ਵਪਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।
(ਪਰਾ ਪ)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ,
ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਨੰ. XVI ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ
ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ 1 ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਊਂਸਪਲ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ
ਅੰਦਰ ਮੀਟ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 8344-2CII-75 31538. ਮਿਤੀ 12
ਸਤੰਬਰ, 1975 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਨੂੰ ਆਪਣਾ
ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਵਿਚ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ